

GraphQL på Datafordelren

Martin Jensen, Klimadatastyrelsen

Margit Kildevang, Klimadatastyrelsen

Morten Fuglsang, Septima

Hvorfor dette seminar ?

Nuværende Datafordeler

- ÷ Nuværende REST-tjenester med forskellig logik og struktur fra register til register
- ÷ Komplekst for registre at specificere REST-tjenester via DLS – og høj time-to-market for implementering heraf
- ÷ Meget manuelt arbejde ifm. implementering af nye og ændrede REST-tjenester
- ÷ Mange data, der ellers er på Datafordeleren, er ikke udstillet via REST-tjenester
- ÷ Udstillingens output skemaer følger ikke altid grunddatamodellen

Moderniserede Datafordeler

- + GraphQL-udstilling for alle entiteter, som anvendere har adgang til
- + Samme logik og struktur for opslag af data, uanset register
- + Ingen register-specifikation (DLS) af udstillings-skemaer, tjenesteparametre eller tjenestelogik
- + Autogenerering af implementering af nye og ændrede GraphQL-tjenester, med minimalt manuelt arbejde
- + Anvendere kan nøjes med at hente de data der er brug for
- ! Anvendere skal (som hidtil) forholde til sammenhæng mellem data ud fra grunddatamodellen

Dagens program

13.00 - 13.30 : Introduktion og status Martin Jensen KDS

13.30 - 13.50 : Introduktion til GraphQL

13.50 - 14.00 : Pause

14.00 - 14.45 : Hands on eksempler på GraphQL forespørgsler

14.45 - 15.00 : Spørgsmål, opsamling og afslutning

Introduktion og status

Introduktion til GraphQL

Hvorfor GraphQL

Før GraphQL: REST dominerede API-verdenen

Udfordringer med REST:

- Overfetching og underfetching af data
- Mange API-kald for at hente relaterede data
- Vanskeligt at tilpasse data til forskellige klienter (web, mobil)

Fødselen af GraphQL hos Facebook

- Skabt af Facebook i 2012 som intern løsning
- Bruges først i deres mobile app til nyhedsfeedet
- Offentliggjort som open source i 2015
- Formål: Effektiv og fleksibel datatilgængelighed med ét enkelt kald

GraphQL i dag

- Bred adoption hos store virksomheder (GitHub, Shopify, Twitter)
- Bruges til både frontend og backend integrationer
- Aktivt community og voksende økosystem (Apollo, Relay, Hasura osv.)

Et paradigmeskifte: fra ressourcer til grafer

Hvad er en graf ?

En **graf** består af:

- **Noder (nodes):** Objekter som fx Bruger , Adresse , Postnummer
- **Kanter (edges):** Relationer mellem objekterne (fx en bruger har en adresse)
- **Felter (fields):** Informationer på hver node

En GraphQL-query følger forbindelserne i grafen

Du spørger på tværs af datarelationer – fleksibelt

Hvad er en query ?

Query: Nøgleordet for en læseoperation

Vi beder om et user-objekt med id =
"123"

Vi specificerer præcis hvilke felter vi vil
have: id, name, email

```
query {  
  user(id: "123") {  
    id  
    name  
    email  
  }  
}
```

Hvordan sender man en forespørgsel ?

GraphQL bruger som regel HTTP POST (kan også være GET)

Body'en indeholder query som tekst (JSON)

```
POST /graphql
```

```
Content-Type: application/json
```

```
{
  "query": "query { user(id: \"123\") { name email } }"
}
```

Applikationer

Man kan i praksis godt bygge en **GET** url, men der skal url-encodes en masse ting.

I praksis vil man ofte benytte en applikation der kan lave **POST** forespørgsler:

- Postman / Insomnia / Altair
- Apollo Client
- curl
- GraphQL Playground / GraphiQL

Response

Response indeholder kun de felter der blev forespurgt

Ingen overflødig data – ingen status, links, osv.

Altid under data-nøglen (fejl kommer i errors)

```
{  
  "data": {  
    "user": {  
      "name": "Alice",  
      "email": "alice@example.com"  
    }  
  }  
}
```

Mutations ?

Bruges til at ændre data (oprette, opdatere, slette)

Ligner en query, men påvirker serverens tilstand

Serveren returnerer typisk det opdaterede objekt

```
mutation {
  updateUser(id: "123", input: {
    email: "new@example.com"
  }) {
    id
    name
    email
  }
}
```


REST REQUEST

```
GET https://sample.com/person/1
```

REST JSON

```
{  
  "firstName": "John",  
  "middleName": "Andrew",  
  "lastName": "Smith",  
  "email": "jas1992@gmail.com",  
  "relationshipStatus": "single"  
}
```

VS

GRAPHQL QUERY

```
{  
  person {  
    firstName  
    lastName  
  }  
}
```

GRAPHQL JSON

```
{  
  "data": {  
    "person": {  
      "firstName": "John",  
      "lastName": "Smith",  
    }  
  }  
}
```

GraphQL schemas

Et **GraphQL-schema** definerer de typer og felter, du kan spørge om i API'et.

Schemaet fungerer som:

- En **kontrakt** mellem klient og server
- En **struktur** over alle data og deres relationer
- En **validering** af dine queries

Et schema består af:

- **type** – definerer objekttyper (f.eks. `Adresse`, `Vejstykke`)
- **Query** – definerer tilgængelige læseoperationer
- **Mutation** – definerer skrive-/opdateringsoperationer (hvis tilladt)

Det hele er stærkt typet og dokumenteret...

type Adresse = en type med felterne id og adgangsadresse

'ID! = et obligatorisk ID-felt (udråbstegn = required)

adresse(id: ID!): Adresse = query, der returnerer én adresse

adgangsadresser(...) = query, der returnerer en liste [...]

```
type Adresse {  
    id: ID!  
    adgangsadresse: Adgangsadresse  
}  
  
type Adgangsadresse {  
    vejstykke: Vejstykke  
    husnr: String  
    postnummer: Postnummer  
}  
  
type Query {  
    adresse(id: ID!): Adresse  
    adgangsadresser(postnr: String): [Adgangsadresse]  
}
```

Eksempel fra Datafordeleren

```
query {
  BBR_Bygning( # Entitet
    where: { # Standardfiltre
      kommunekode: { eq: "0550" }
      virkningsaktoer: { startsWith: "Konvertering" }
    }
    virkningstid: "2024-11-12T14:41:33Z" # Bitemporal filter
    first: 10 # Paging
  ) {
    pageInfo { # Paginginformation
      startCursor
      endCursor
      hasNextPage
      hasPreviousPage
    }
    nodes {
      id_lokalId
      kommunekode
      virkningsaktoer
    }
  }
}
```

- **Entitet:** Hver query skal specificere hvilken entitet den omhandler. Eksemplet ovenfor viser en query for entiteten BBR_Bygning fra BBR og specifikt kun for 3 kolonner (angivet i "nodes"): id_lokalId, kommunekode og virkningsaktoer.
- **Endepunkt:** En query sendes til et GraphQL-endepunkt som et GET- eller POSTrequest.
- **Standardfiltre:** En query kan indeholde standardfiltre der filtrerer data. Query'en ovenfor indeholder to standardfiltre: et lighedsfilter (eq: "0550") på kommunekode-kolonnen og et tekstfilter (startsWith: "Konvertering") på virkningsaktoer-kolonnen.

- **Geometriske filtre:** En query kan indeholde geometriske filtre, der filtrerer data på baggrund af geometri.
- **Bitemporale filtre:** En query kan også indeholde bitemporale filtre. Query'en oven for indeholder et bitemporalt point-in-time-filter (virkningstid: "2024-11-12T14:41:33Z") på virkningstidspunktet.
- **Paging :** En query kan også definere hvordan data pagineres. Query'en oven for returnerer de første 10 rækker (first: 10) givet filtreringen samt paginginformation for resultatsættet (angivet i "pageInfo").

Hvordan får man adgang ?

- Det er nødvendigt at etablere en ny type adgang - det er ikke længere nok med en webbruger og en tjenestebruger.
- Hvis man skal have adgang til frie data, er en token nok, men den skal oprettes

Administration

Log på Datafordelerens Administration og opret de IT-systemer, der skal have adgang til at hente data via Fildownload (HTTPS) og GraphQL.

[DATAFORDELER ADMINISTRATION](#)

Bemærk at hvert testmiljø har egen Administration.

TEST 03

TEST 04

TEST 06

Bemærk: Du skal ansøge i Administration for at få adgang til beskyttede data. Under hvert IT-system kan du oprette API-keys eller OAuth Shared Secrets, som du skal indsætte i URL for at hente data via HTTPS. Du kan også oprette og administrere andre anvendere, der skal have adgang til IT-systemer eller Administration.

Velkommen til Datafordeler

Administrationen

For at få adgang til data fra Datafordeleren skal du oprette dig som anvender med enten e-mail eller MitID. Derefter kan du logge ind i Datafordelerens Administration og oprette de IT-systemer, der skal have adgang til at hente data. Under hvert IT-system kan du oprette API-keys eller OAuth Shared Secrets, som du skal indsætte i URL for at hente data via HTTPS. Du kan også oprette og administrere andre anvendere, der skal have adgang til IT-systemer eller Administration. Du skal ansøge i Administration for at få adgang til beskyttede data. Bemærk at hvert testmiljø også har egen Administration.

IT-systemer

IT-systemer

Oversigt over oprettede IT-systemer med information om status og din rettighed til IT-systemet. Vælg et IT-system.

Navn	Organisation	Oprettet	Rettighed	Status
<u>MortenTest</u>	Privat bruger	03-06-2025	Ejer	Aktiv

Opret

IT-systemer / IT-system

Opret API-Key

Navn*:

MortensTestKey

Opret

IT-systemer / IT-system

Opret API-Key

Navn*:

Opret

API-Key er oprettet

API-Key:

doapzzSj91v

Kopier

Kopier ovenstående API-Key. Den bliver kun vist en gang, og der kan gå op til 15 minutter før API-Key er aktiv.

Tilbage til IT-system

MortenTest

[API Keys](#)

[Shared Secrets](#)

[Certifikater](#)

[IP Adresser](#)

[Deling af IT-System](#)

API-Keys

Opret API-Key for at give IT-systemet adgang til tjenester med frie data. Kopier og brug API-Key i URL til tjenesterne.

Navn	Status	Udløbsdato
MortensTestKey	Aktiv	03-06-2027

Bevæbnet med en token, er vi nu klar til
at begynde at spørge...

Lad os hente nogle schemaer

`graphql.datafordeler.dk/DAR/v1/schema?apiKey=API-KEY`

`graphql.datafordeler.dk/BBR/v1/schema?apiKey=API-KEY`

`graphql.datafordeler.dk/MAT/v1/schema?apiKey=API-KEY`

Vi starter med at kigge nærmere på DAR schemaet...

Elementer

- Metadata
- Query types
- Filter inputs
- Spatiale filtre

```
schema {
    query: Query
}

interface SpatialInterfaceType {
    "The OGC geometry type of the geometry."
    type: SpatialGeometryNameEnumType!
    "The coordinate reference system of the geometry."
    crs: Int!
    "The dimensions used by the geometry."
    dimension: SpatialDimensionEnumType!
    "The WKT representation of the geometry"
    wkt: String
}

"""
Grunddatamodel info:
name: Adresse
comment (da): <memo>#NOTES#en sammensat betegnelse, som udpeger o
definition (da): <memo>#NOTES#en struktureret betegnelse som angi
example (da): <memo>#NOTES#adressebetegnelse: Gimles Allé 14, 230
historikmodel: bitemporalitet#NOTES#Values: registreringshistorik
legalSource: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/271
prefLabel (da): Adresse
URI: https://data.gov.dk/model/profile/dar/Adresse
EAID: EAID_6043F4D9_C4CA_44d0_BE88_027166A8B008
"""

type DAR_Adresse {
    """
    Grunddatamodel info:
    type: CharacterString
    multiplicity: 1
    URI: https://data.gov.dk/model/profile/dar/adressebetegnelse
}
```

Query types

```
"Query type for DAR - Danmarks Adresseregister"
```

```
type Query {  
    DAR_Adressepunkt("Returns the first _n_ elements from the list." first: Int "Returns the elements in the list tha  
    DAR_Adresse("Returns the first _n_ elements from the list." first: Int "Returns the elements in the list that co  
    DAR_Husnummer("Returns the first _n_ elements from the list." first: Int "Returns the elements in the list that c  
    DAR_NavngivenVejKommunedel("Returns the first _n_ elements from the list." first: Int "Returns the elements in th  
    DAR_NavngivenVejPostnummer("Returns the first _n_ elements from the list." first: Int "Returns the elements in th  
    DAR_NavngivenVejSupplerendeBynavn("Returns the first _n_ elements from the list." first: Int "Returns the element  
    DAR_NavngivenVej("Returns the first _n_ elements from the list." first: Int "Returns the elements in the list tha  
    DAR_Postnummer("Returns the first _n_ elements from the list." first: Int "Returns the elements in the list that  
    DAR_SupplerendeBynavn("Returns the first _n_ elements from the list." first: Int "Returns the elements in the lis  
}
```

Filter inputs

```
input DAR_AdresseFilterInput {  
    and: [DAR_AdresseFilterInput!]  
    adressebetegnelse: DafSearchableStringOperationFilterInput  
    bygning: DafStringOperationFilterInput  
    datafordelerOpdateringstid: DafDateTimeOperationFilterInput  
    doerbetegnelse: DafStringOperationFilterInput  
    doerpunkt: DafStringOperationFilterInput  
    etagebetegnelse: DafStringOperationFilterInput  
    husnummer: DafStringOperationFilterInput  
    id_lokalId: DafStringOperationFilterInput  
    registreringFra: DafDateTimeOperationFilterInput  
    registreringsaktoer: DafStringOperationFilterInput  
    registreringTil: DafDateTimeOperationFilterInput  
    status: DafStringOperationFilterInput  
    virkningFra: DafDateTimeOperationFilterInput  
    virkningsaktoer: DafStringOperationFilterInput  
    virkningTil: DafDateTimeOperationFilterInput  
}
```

Spatial Filters

```
input SpatialFilterInput {  
    and: [SpatialFilterInput!]  
    or: [SpatialFilterInput!]  
    contains: SpatialContainsOperationFilterInput @cost(weight: "5000")  
    covers: SpatialCoversOperationFilterInput @cost(weight: "5000")  
    crosses: SpatialCrossesOperationFilterInput @cost(weight: "5000")  
    intersects: SpatialIntersectsOperationFilterInput @cost(weight: "5000")  
    within: SpatialWithinOperationFilterInput @cost(weight: "5000")  
    overlaps: SpatialOverlapsOperationFilterInput @cost(weight: "5000")  
    touches: SpatialTouchesOperationFilterInput @cost(weight: "5000")  
    coveredBy: SpatialCoveredByOperationFilterInput @cost(weight: "5000")  
}
```

Metadata

```
type DAR_Adresse {  
    """  
    Grunddatamodel info:  
    type: CharacterString  
    multiplicity: 1  
    URI: https://data.gov.dk/model/profile/dar/adressebetegnelse  
    prefLabel (da): adressebetegnelse  
    definition (da): en læsbar struktur, som identifierer adressen fuldstændigt  
    legalSource: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/271#P12  
    """  
    adressebetegnelse: String @cost(weight: "1")  
    bygning: String @cost(weight: "1")  
    datafordelerOpdateringstid: DafDateTime @cost(weight: "1")  
    """  
    Grunddatamodel info:  
    type: CharacterString  
    multiplicity: 0..1  
    URI: https://data.gov.dk/model/profile/dar/dørbetegnelse  
    prefLabel (da): dørbetegnelse  
    definition (da): betegnelse, som angiver den adgangsdør e.l. som adressen identifierer  
    legalSource: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/271#P22 || https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/271#P23  
    """
```

Hvordan sender man en POST forespørgsel ?

Det er kompliceret at lave en GET - det er bedre at sende et POST request afsted.

- Dette kan gøres med en række forskellige stykker software - Jeg bruger Postman til mine eksempler:

www.postman.com/

Basis request

Endpoint : graphql.datafordeler.dk/DAR/v1?apiKey=API-KEY

```
query {
  DAR_Adresse(
    registreringstid: "2025-06-04T00:00:00Z"
    virkningstid: "2025-06-04T00:00:00Z"
    first: 10
  ) {
    nodes {
      adressebetegnelse
      id_lokalId
      husnummer
      doerbetegnelse
      etagebetegnelse
      status
      registreringFra
      virkningFra
    }
  }
}
```

GEO FORUM

The screenshot shows the Postman application interface. On the left, the sidebar includes sections for Collections, Environments, Flows, and History. The main workspace is titled "My Workspace". A collection named "GraphQL Datafordeleren" is selected, containing a single item: "GET Get DAR Schema". The "Params" tab is active, showing two parameters: "Key" (checked) with value "apiKey" and "Value" (checked) with value "doapzzSj91vskMzjkCPaiE88nZ0lpSKsqUVztJmt991GNsSSxzcpAiyxB1avf...". Below this, the "Query Params" section is empty. The "Headers" tab shows 9 items, while "Body", "Scripts", and "Settings" tabs are collapsed. The "Cookies" tab is also present. At the bottom, the "Body" tab is expanded, displaying the raw query:

```
1 schema {
2   query: Query
3 }
4
5 interface SpatialInterfaceType {
6   "The OGC geometry type of the geometry."
7   type: SpatialGeometryNameEnumType!
8   "The coordinate reference system of the geometry."
9   crs: Int!
10  "The dimensions used by the geometry."
11  dimension: SpatialDimensionEnumType!
12  "The WKT representation of the geometry"
13  wkt: String
```

The status bar at the bottom indicates a successful response: "200 OK" with a duration of "5.96 s" and a size of "149.3 KB".

HTTP GraphQL Datafordeleren / DAR adresse

POST <https://graphql.datafordeler.dk/DAR/v1?apiKey=doapzzSj91vskMzjkCPaiE88nZ0lpSKsqUVztJmt991GNsSSxzcpAiyxB1avBclmza5l...> Send

Params • Authorization Headers (9) Body • Scripts Settings Cookies

none form-data x-www-form-urlencoded raw binary GraphQL Auto Fetch C ⚠

QUERY

```
1 query {  
2   DAR_Adresse(  
3     registreringstid: "2025-06-04T00:00:00Z"  
4     virkningstid: "2025-06-04T00:00:00Z"  
5     first: 10  
6   ) {  
7     nodes {  
8       adressebetegnelse  
9       id_lokalId  
10      husnummer  
11      doerbetegnelse  
12      etagebetegnelse  
13      status  
14      registreringFra  
15      virkningFra  
16    }  
17  }  
18 }
```

GRAPHQL VARIABLES ⓘ

1	
---	--

Body Cookies Headers (6) Test Results ⏱

200 OK • 6.70 s • 3.39 KB • ⓘ Save Response ⚙️

{ } JSON ▾ ▷ Preview ⌂ Visualize ▾

1 {
2 "data": {
3 "DAR_Adresse": {
4 "nodes": [
5 {
6 "adressebetegnelse": "Østre Stationsvej 2F, 6. 211, 5000 Odense C",
7 "id_lokalId": "0000090e-e9f3-4ffe-a0a5-2852666d158c",
8 "husnummer": "405bec91-1609-46de-89e0-94e646a898d2",
9 "doerbetegnelse": "211",
10 "etagebetegnelse": "6",
11 "status": "4",
12 "registreringFra": "2021-06-21T07:54:04.191816Z",
13 "virkningFra": "2021-06-21T07:54:04.191816Z"
14 },
15 {
16 "adressebetegnelse": "Vestergade 41A, 2. tv, 4850 Stubbekøbing",
17 "id_lokalId": "000021c5-e9ee-411d-b2d8-ec9161780ccd",
18 "husnummer": "0a3f5086-e9cd-32b8-e044-0003ba298018",
19 "doerbetegnelse": "tv",
20 }
21]
22 }
23 }
24 }

Hands on eksempler på GraphQL forespørgsler

Alle ressourcer vi har brugt i dag, kan hentes på
Github

[Github.com/MFuglsang/graphql_datafordeleren](https://github.com/MFuglsang/graphql_datafordeleren)

Her er bla. en pdf med en lang række eksempler - langt flere end vi har vist her...

Spørgsmål, opsamling og afslutning

Tak for i dag...